Patrian lausunto Suomen avaruuspolitiikan kehittämisestä

Patria kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä Suomen avaruustoiminnan kehittämisestä sekä Suomen asemasta eurooppalaisessa avaruusyhteistyössä.

Turvallisuusympäristön muutokset ovat korostaneet avaruuden merkitystä yhteiskuntien toiminnan, kokonaisturvallisuuden ja puolustuskyvyn kannalta. Satelliittipohjaiset palvelut muodostavat nykyisin keskeisen osan kriittistä infrastruktuuria mahdollistaen muun muassa turvallisen viestinnän, paikannuksen, tiedustelun, valvonnan sekä reaaliaikaisen tilannekuvan muodostamisen. Avaruuskyvykkyyksien merkitys tulee edelleen kasvamaan sekä kansallisen turvallisuuden että Euroopan strategisen kilpailukyvyn näkökulmasta.

Patria pitää tärkeänä, että Suomi tarkastelee avaruustoimintaa samanaikaisesti elinkeino-, teknologia-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisena kokonaisuutena.

Patrian toiminta avaruussektorilla

Patria toimii puolustus-, turvallisuus- ja viranomaissektorien teknologiatoimittajana sekä järjestelmäintegraattorina. Avaruustoiminnan näkökulmasta Patrian rooli liittyy erityisesti avaruudesta saatavan tiedon, palveluiden ja suorituskykyjen hyödyntämiseen osana maa-, meri- ja ilmaoperaatioita sekä yhteiskunnan turvallisuutta tukevia järjestelmiä.

Patria katsoo, että avaruustoiminnan keskeinen yhteiskunnallinen merkitys perustuu sen kykyyn tuottaa päätöksenteon ja operatiivisen toiminnan edellyttämiä kriittisiä palveluja myös turvallisuuspoliittisesti vaativissa olosuhteissa. Avaruusjärjestelmien kautta tuotettava tieto ja yhteydet ovat keskeisiä niin kansallisen puolustuksen, viranomaistoiminnan kuin kriittisen infrastruktuurin toimivuuden kannalta.

Kansainvälinen toimintaympäristö

Patria toimii ensisijaisesti Euroopan unionin ja Naton jäsenmaiden turvallisuus- ja puolustusmarkkinoilla. Avaruussektorin kilpailu on samanaikaisesti sekä teknologista että geopoliittista.

Markkinoilla kilpailevat suuret eurooppalaiset ja yhdysvaltalaiset avaruus- ja puolustusalan yritykset sekä nopeasti kasvavat uuden avaruustalouden toimijat. Kilpailukyky perustuu teknologisen osaamisen lisäksi toimintavarmuuteen, turvallisuuteen, toimituskykyyn ja luotettavuuteen.

Euroopan pyrkimys vahvistaa strategista autonomiaansa sekä vähentää riippuvuutta unionin ulkopuolisista teknologioista ja palveluista luo merkittäviä mahdollisuuksia eurooppalaiselle avaruusteollisuudelle. Samalla kilpailu investoinneista, osaamisesta ja teollisista vastuualueista jäsenvaltioiden välillä kiristyy.

Kasvumahdollisuudet ja haasteet

Patrian näkemyksen mukaan avaruussektorin merkittävimmät kasvumahdollisuudet liittyvät turvallisuus- ja puolustustarpeiden kasvuun Euroopassa.

Satelliittipohjaisten valvonta-, tiedustelu-, viestintä- ja paikannusratkaisujen kysyntä lisääntyy jatkuvasti. Lisäksi Euroopan unionin, Naton ja jäsenvaltioiden kasvavat investoinnit avaruusjärjestelmiin vahvistavat markkinapotentiaalia. Erityisen merkittävä kehityssuunta on kaksikäyttöteknologioiden kasvava rooli, sillä samat teknologiat palvelevat sekä siviili- että puolustussektorin tarpeita.

Keskeisiä haasteita ovat puolestaan eurooppalaisten markkinoiden hajanaisuus, Suomen rajallinen kotimarkkina, voimakkaasti kansainvälistyvä kilpailu sekä osaavan työvoiman saatavuus. Lisäksi avaruusalan investointien pitkä aikajänne edellyttää pitkäjänteistä ja ennakoitavaa kansallista toimintaympäristöä.

Toimenpiteet suomalaisen avaruussektorin kilpailukyvyn vahvistamiseksi

Patria katsoo, että Suomen tulee vahvistaa asemaansa avaruustoiminnan korkean osaamisen maana sekä avaruusalan turvallisuus- ja puolustussovellusten kehittäjänä.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää:

- varmistaa kansallisen avaruusstrategian johdonmukainen toimeenpano ja riittävät resurssit;
- hyödyntää julkisia hankintoja innovatiivisten ratkaisujen käyttöönotossa ja kotimaisten referenssien rakentamisessa;
- vahvistaa suomalaisyritysten osallistumista Euroopan avaruusjärjestön (ESA), Euroopan unionin sekä Naton ohjelmiin;
- kehittää rahoitusinstrumentteja kasvun ja kansainvälistymisen tukemiseksi;
- rakentaa avaruus-, puolustus- ja digitaaliteknologioita yhdistäviä tutkimus-, kehitys- ja testausympäristöjä.

Patrian näkemyksen mukaan Suomen tulisi määrätietoisesti tavoitella asemaa eurooppalaisena turvallisten ja kriittisten avaruusjärjestelmien osaamiskeskittymänä.

Suomen tavoitteet Euroopan unionin avaruuspolitiikassa

Patria pitää tärkeänä, että Suomi edistää Euroopan unionissa politiikkaa, joka vahvistaa Euroopan strategista autonomiaa, teknologista kilpailukykyä sekä kriittisen avaruusinfrastruktuurin turvallisuutta.

Suomen tulisi tukea erityisesti:

- Galileo-, Copernicus- ja IRIS^2-ohjelmien pitkäjänteistä kehittämistä
- eurooppalaisen teollisen ja teknologisen perustan vahvistamista
- avaruusjärjestelmien resilienssin ja häiriönsietokyvyn kehittämistä

- avaruus-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan nykyistä tiiviimpää yhteensovittamista
- varmistaa, että avaruuskyvykkyyksien vahvistaminen tukee tasapainoisesti Euroopan laajempien turvallisuus- ja puolustuskyvykkyyksien kehittämistä
- pk-yritysten ja keskisuurten teknologiayritysten parempaa pääsyä eurooppalaisiin ohjelmiin ja hankkeisiin.

Euroopan turvallisuusympäristön muutos korostaa tarvetta tarkastella avaruutta yhä vahvemmin myös turvallisuus- ja puolustuspoliittisena kysymyksenä.

Suomen erityiset vahvuudet avaruustoiminnassa

Patrian näkemyksen mukaan Suomen keskeinen kilpailuetu perustuu korkeatasoisen teknologiaosaamisen, turvallisuusosaamisen ja innovatiivisen yrityskentän yhdistelmään.

Suomella on kansainvälisesti merkittävää osaamista muun muassa sensoreissa, satelliittidatan hyödyntämisessä, tietoliikenteessä, ohjelmistoissa, kyberturvallisuudessa sekä kaksikäyttöteknologioissa. Lisäksi Suomen vahva asema arktisen toimintaympäristön asiantuntijana tarjoaa erityisiä mahdollisuuksia avaruuspohjaisten palveluiden kehittämiselle.

Patria katsoo, että Suomen kansainvälistä profiilia tulisi rakentaa erityisesti turvallisten, resilienttien ja puolustuksen tarpeita tukevien avaruusratkaisujen ympärille.

Suomen EISC 2028 -puheenjohtajuuskausi

Patrian näkemyksen mukaan Suomen tulisi nostaa vuoden 2028 EISC-puheenjohtajuuskaudellaan eurooppalaisen avaruuspolitiikan keskeisiksi teemoiksi:

- avaruuden merkitys Euroopan kokonaisturvallisuudelle
- avaruusjärjestelmien resilienssi ja kriittisen infrastruktuurin suojaaminen
- avaruus- ja puolustussektorien yhteistyön vahvistaminen
- eurooppalaisen avaruusteollisuuden kilpailukyky ja strateginen autonomia
- kaksikäyttöteknologioiden hyödyntäminen
- arktisen alueen kasvava turvallisuus- ja toimintaympäristömerkitys.

Patria katsoo, että Suomen viestin Euroopalle tulisi korostaa avaruuden roolia turvallisuuden, kilpailukyvyn ja teknologisen riippumattomuuden mahdollistajana. Avaruus ei ole enää erillinen teknologiapolitiikan sektori, vaan keskeinen osa Euroopan kriisinsietokykyä, puolustuskykyä ja taloudellista kilpailukykyä.

Suomalaiselle avaruussektorille aidosti hyödyllinen EISC 2028 -konferenssi olisi sellainen, joka tukee konkreettisten eurooppalaisten yhteistyöhankkeiden, investointien ja teollisten kumppanuuksien syntymistä. Tämän vuoksi konferenssin tulisi koota yhteen päätöksentekijät,

viranomaiset, Euroopan unionin, ESA:n ja Naton edustajat sekä avaruus- ja puolustusteollisuuden toimijat yhteisen eurooppalaisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Yhteenveto

Patria pitää tärkeänä, että Suomi rakentaa avaruuspolitiikkaansa turvallisuuden, teknologisen kilpailukyvyn ja teollisen kasvun näkökulmien varaan. Avaruuskyvykkyydet ovat keskeinen osa Euroopan tulevaa turvallisuus- ja puolustusarkkitehtuuria, ja Suomella on hyvät edellytykset vahvistaa asemaansa korkeaan teknologiaan, turvallisuusosaamiseen ja kaksoiskäyttöteknologioihin perustuvana avaruusalan toimijana. Tämä edellyttää pitkäjänteistä kansallista sitoutumista, aktiivista vaikuttamista eurooppalaiseen päätöksentekoon sekä tiivistä yhteistyötä julkisen sektorin, tutkimuksen ja teollisuuden välillä.

Avaruuskyvykkyydet muodostavat yhä keskeisemmän osan Euroopan turvallisuus- ja puolustusarkkitehtuuria, ja niiden kehittämisen tulee tukea tasapainoisesti Euroopan laajempaa puolustuskykyä ja resilienssiä.